

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Zmieniamy Pomorskie

DZIĘKI FUNDUSZOM EUROPEJSKIM

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE

We are changing Pomorskie

THANKS TO EUROPEAN FUNDINGS

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Szanowni Państwo,

Ponad 15 lat obecności województwa pomorskiego w Unii Europejskiej to dla mieszkańców regionu czas dużych zmian. Na co dzień „działanie” Funduszy Europejskich jest widoczne przede wszystkim w rozwoju infrastruktury transportowej. Trzeba jednak pamiętać, że Polityka Spójności Unii Europejskiej, która dba o zrównoważony rozwój regionów w niemal każdym obszarze życia, pozwala także inwestować na przykład w ochronę dziedzictwa kulturowego. Możliwe są remonty, renowacje oraz adaptacje zabytkowych obiektów, m.in.

budynków sakralnych, fortyfikacji wojskowych czy budynków przemysłowych. Dzięki inwestycjom obiekty takie odzyskują dawną świetność. Ich potencjał jest wykorzystywany przez instytucje kultury, których działalność – wystawy, koncerty, wydarzenia artystyczne – staje się nową, bardzo atrakcyjną ofertą kulturalną dla mieszkańców regionu. Łącznie dzięki środkom z Funduszy Europejskich w województwie pomorskim zrealizowano 199 projektów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego o łącznej wartości 1,1 mld zł.

To ważne projekty, które mają istotne znaczenie dla rozwoju całego regionu.

Przekazuję w Państwa ręce folder, który podsumowuje wsparcie udzielane na ten cel przez Zarząd Województwa Pomorskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Niech zaprezentowane przykłady projektów staną się impulsem do realizacji kolejnych równie ciekawych tego typu przedsięwzięć w przyszłości.

Ladies and gentlemen,

The last 15 years or so, of the Pomorskie Voivodeship presence in the European Union has been a time of great changes for the region's residents. On a day-to-day basis, the “effects” of the European Funding are visible primarily in the development of the transport infrastructure. However, one should bear in mind that the European Union's Cohesion Policy, which supports the sustainable development of all regions in nearly all walks of life, also promotes investment in protection of cultural heritage. Various initiatives are available, such as renovations, restorations and the adaptive reuse

process, of among others, sacred architecture, military fortifications and former industrial buildings. Thanks to the investments such structures regain their former splendour. Their potential is utilized by cultural institutions, whose work - exhibitions, concerts, art events - becomes a new and very attractive cultural option for the region's residents. In total, with the resources available from the European Funding, 199 cultural heritage projects have been implemented in the Pomorskie Voivodeship, to the total value of EUR 262 million.

These are important projects, with a great significance for the development of the entire region.

I would like to present you with this folder, which contains a summary of all the support provided by the Pomorskie Voivodeship Management Board for this purpose as part of the Regional Operational Programme of the Pomorskie Voivodeship for the years 2014-2020. Let the project examples which have been included here become inspiration for implementation of further, equally interesting undertakings in the future.

Mirosław Struk

Marszałek Województwa Pomorskiego
Marshal of the Pomorskie Voivodeship

NOWE INWESTYCJE DZIĘKI OBECNOŚCI W UNII EUROPEJSKIEJ

NEW INVESTMENTS THANKS TO THE PRESENCE IN THE EUROPEAN UNION

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE EFEKTYWNIIE KORZYSTA Z OBECNOŚCI W UNII EUROPEJSKIEJ. OD 2004 ROKU DZIĘKI FUNDUSZOM EUROPEJSKIM ZREALIZOWALIŚMY 199 PROJEKTÓW DOTYCZĄCYCH OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POMORZA I JEGO SKUTECZNEGO WYKORZYSTANIA DLA ROZWOJU REGIONU.

THE POMORSKIE VOIVODESHIP BENEFITS GREATLY FROM ITS PRESENCE IN THE EUROPEAN UNION. SINCE 2004 THANKS TO EUROPEAN FUNDS WE HAVE MANAGED TO IMPLEMENT 199 PROJECTS RELATING TO THE PROTECTION OF POMORSKIE CULTURAL HERITAGE AND ITS EFFECTIVE USE FOR THE DEVELOPMENT OF THE REGION.

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POMORZA DZIĘKI ŚRODKOM Z UE W LATACH 2004-2019

199 PROJEKTÓW

1,1 ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI W MLD ZŁ

620 DOFINANSOWANIE UNIJNE
W MLN ZŁ

PROTECTION OF POMORSKIE CULTURAL HERITAGE THANKS TO UE FUNDS OVER THE PERIOD 2004-2019

199 PROJECTS

262 TOTAL VALUE
OF INVESTMENTS (MLN EUR)

145,4 EU CO-FINANCING (MLN EUR)

JAKIE SĄ EFEKTY PROJEKTÓW UNIJNYCH?

ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – dzięki realizacji projektów możliwe było zachowanie i zabezpieczenie unikalnych zasobów regionalnego dziedzictwa. Powstała infrastruktura oraz instytucje, których zadaniem jest zachowanie i popularyzacja dziedzictwa Pomorza, np. Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku, Muzeum Emigracji w Gdyni, Żuławski Park Historyczny w Nowym Dworze Gdańskim, Pomorska Biblioteka Cyfrowa czy tzw. Kraina w Kratę – obszar w okolicy Słupska z charakterystycznym budownictwem szkieletowym, i wiele innych.

OCHRONA ZABYTKÓW – dzięki Funduszom Europejskim renowacji poddano wiele zabytkowych budynków, np.: dziesiątki obiektów sakralnych ważnych dla pomorskich, lokalnych społeczności i rozwoju turystyki, kościoły w Sierakowicach, Kielnie, Bytowie, Swarzewie i Chojnicach oraz w wielu innych miejscowościach. Odrestaurowano także kościoły, które stanowią ważne dziedzictwo kulturowe Europy, np. Bazylikę Mariacką w Gdańsku oraz Bazylikę

Archikatedralną w Gdańsku-Oliwie. Renowacją objęte zostały m.in. pomorskie zamki gotyckie oraz zabytkowe fortyfikacje, np. Zamek Krzyżacki w Malborku, Zamek w Gniewie, Twierdza Wisłoujście w Gdańsku i inne.

ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ I REKREACYJNEJ – zabytkowe budynki zaadaptowano do pełnienia nowych funkcji kulturowych, turystycznych lub rekreacyjnych. Na przykład w zrujnowanym po wojnie kościele św. Jana w Gdańsku utworzono nowoczesną przestrzeń wystawienniczą i koncertową – Centrum św. Jana, a w zabytkowych fortyfikacjach na Górze Gradowej w Gdańsku powstało centrum nauki dla dzieci i młodzieży – Hevelianum.

ROZWÓJ TURYSTYKI – projekty unijne przyczyniły się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Pomorza. Od 2004 roku liczba turystów przyjeżdżających do województwa pomorskiego nieustannie wzrasta. Dziś Pomorskie jest jednym z najchętniej odwiedzanych przez turystów polskich regionów.

WHAT ARE THE EFFECTS OF EU PROJECTS?

PRESERVATION OF CULTURAL HERITAGE – thanks to the implementation of the projects it was possible to preserve and protect unique resources of regional heritage. Infrastructure and institutions were established, whose aim is preservation and promotion of the Pomorskie heritage, e.g. European Solidarity Centre in Gdańsk, Emigration Museum in Gdynia, Żuławy Historical Park in Nowy Dwór Gdański, Pomeranian Digital Library or the so-called Checked Land (Kraina w Kratę) - area near Słupsk with the characteristic timber framing and „post-and-beam” construction, and many others.

PRESERVATION AND CONSERVATION OF HISTORIC BUILDINGS – thanks to the European Funds many historic buildings have been restored, e.g.: tens of items of sacred architecture important to the Pomorskie local communities and tourism development, churches in Sierakowice, Kielno, Bytow, Swarzewo and Chojnice as well as in many other places. Churches have also been restored that form an important part of European cultural heritage, e.g. St. Mary’s Church in Gdańsk and the Archcathedral in Gdańsk-

Oliwa. Renovations were conducted in among others the Pomorskie gothic castles and historic fortifications, e.g the Castle of the Knights of the Teutonic Order in Malbork, Castle in Gniew, Wisłoujście Fortress in Gdańsk and so on.

DEVELOPMENT OF THE CULTURAL AND RECREATIONAL PACKAGE – the restored buildings have undergone an adaptive reuse process in order to fulfil new roles - cultural, tourist and recreational. For instance at the Church of St John which was destroyed after the war a modern exhibition-and concert-hall space was created, under the name of Centre of St John, and in the historic fortifications on Gradowa Mountain in Gdańsk a science centre for children and youth has been established – named Hevelianum.

TOURISM DEVELOPMENT – EU projects contributed to the increase in popularity of Pomorskie as a tourist attraction. Since 2004 the volume of tourists arriving in the Pomorskie Voivodeship has been growing continuously. Today Pomorskie is one of the regions in Poland that attract the most visitors.

PROJEKTY RPO WP 2014-2020

PROJECTS OF ROP PV 2014-2020

W LATACH 2014-2020 SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO REALIZUJE REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA LATA 2014-2020, NAJWIĘKSZY W HISTORII REGIONU PROGRAM INWESTYCYJNY FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH.

Dzięki środkom z RPO WP 2014-2020 w województwie pomorskim realizowanych jest 19 projektów dotyczących zachowania i efektywnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego Pomorza. Łączna wartość inwestycji w latach 2014-2020 to ponad 223,4 mln zł, a dofinansowanie unijne wyniosło 111,2 mln zł.

ŚRODKI UNIJNE ZAINWESTOWALIŚMY M.IN. W:

- prace restauratorskie, prace konserwatorskie oraz adaptację obiektów o znaczeniu historycznym lub sakralnym, nadanie im nowych ogólnodostępnych funkcji użytkowych, kulturowych oraz turystycznych, w tym także zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego,
- kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych wraz z małą architekturą i infrastrukturą towarzyszącą w ramach układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych do rejestru zabytków.

DURING THE PERIOD OF 2014-2020 THE REGIONAL GOVERNMENT OF THE POMORSKIE VOIVODESHIP HAS BEEN IMPLEMENTING THE REGIONAL OPERATIONAL PROGRAMME OF THE POMORSKIE VOIVODESHIP FOR THE YEARS 2014-2020 - THE BIGGEST INVESTMENT PROGRAMME IN THE REGION'S HISTORY FINANCED BY THE EU.

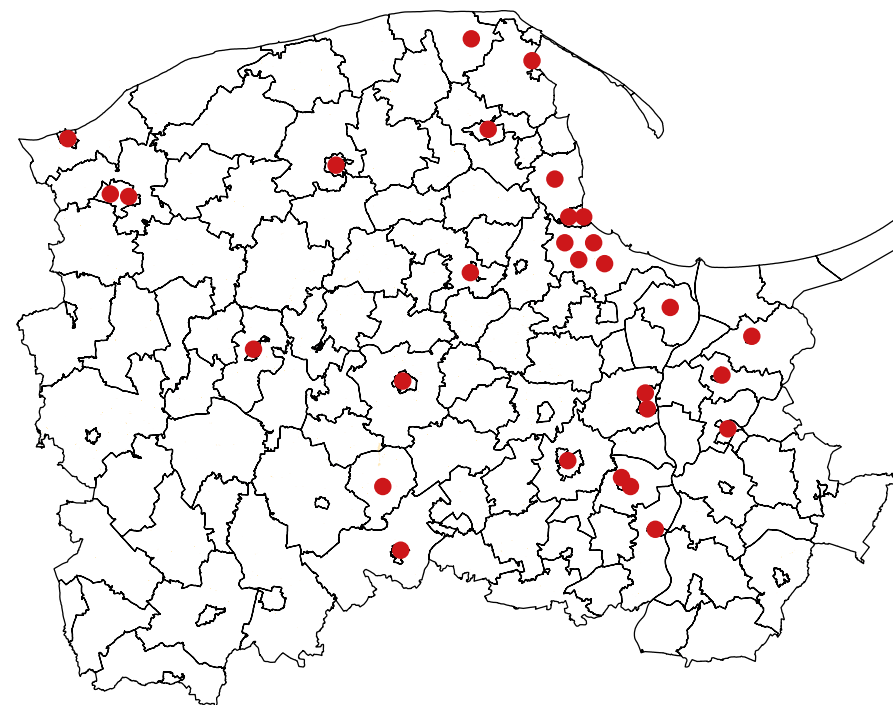
Thanks to the resources from the ROP PV 2014-2020 in the Pomorskie Voivodeship 19 projects are being conducted, all relating to the preservation and utilization of Pomorskie cultural heritage. The total value of investments for the period 2014-2020 amounted to more than EUR 52.4 mln, and the EU co-financing came to EUR 26.1 mln.

EU RESOURCES HAVE BEEN INVESTED IN:

- restoration work, conservation as well as adaptive reuse processes of historic and sacred architecture buildings, so that they are made to fulfil new utilitarian roles with open public access - cultural as well as tourist, also including the work of preservation of structures of cultural heritage,
- comprehensive development of public spaces along with elements of street furniture and accompanying infrastructure within the context of urban and rural systems entered into the register of historical buildings.

MIEJSCA REALIZACJI PROJEKTÓW FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW RPO WP 2014-2020
PROJECT IMPLEMENTATION SITES

DZIĘKI NOWYM 19 PROJEKTOM FINANSOWANYM Z RPO WP 2014-2020:
THANKS TO THE 19 NEW PROJECTS FINANCED BY THE ROP PV 2014-2020:

52 OBIEKTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ZOSTANĄ OBJĘTE RENOWACJĄ LUB KONSERWACJĄ
STRUCTURES OF CULTURAL HERITAGE WILL UNDERGO RESTORATION OR CONSERVATION

O OKOŁO **700** TYS. WZROŚNIE LICZBA ODWIEDZIN W OBJĘTYCH WSPARCIEM MIEJSCACH NALEŻĄCYCH DO DZIEDZICTWA KULTURALNEGO I NATURALNEGO POMORZA ORAZ STANOWIĄCYCH REGIONALNE ATRAKCJE TURYSTYCZNE

THE NUMBER OF VISITORS WILL RISE BY APPROXIMATELY 700 THOUSAND AT SITES THAT ARE BEING GIVEN FINANCIAL SUPPORT AND THAT FALL UNDER THE POMORSKIE CULTURAL AND NATURAL HERITAGE CATEGORY AND ALSO WHICH CONSTITUTE REGIONAL TOURIST ATTRACTIONS

DROGA KRÓLEWSKA W GDAŃSKU

THE ROYAL WAY IN GDAŃSK

Tytuł Projektu: Przywracanie blasku Drodze Królewskiej w Gdańsku
- rewitalizacja Ratusza Głównego Miasta i Dworu Artusa
Beneficjent: Muzeum Gdańska

5,9 MLN PLN
Wartość projektu

2,8 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

Celem projektu była ochrona i promocja unikatowych zabytków Drogi Królewskiej w Gdańsku – Ratusza Głównego Miasta i Dworu Artusa. Wykonano prace remontowo-konserwatorskie w obu zabytkowych obiektach. W Ratuszu Głównego Miasta Gdańska pomieszczenia zostały przekształcone w nowoczesną salę wystaw czasowych wraz z zapleczem magazynowym i recepcyjnym. Remontowi została poddana także Sien Ekonomistów Dworu Artusa, a zabiegom konserwatorskim przedproża Ratusza Głównego Miasta oraz Dworu Artusa i dziedziniec Dworu. Zakupiono także nowoczesne gabloty muzealne oraz wyposażenie ekspozycyjne.

Dziś w odrestaurowanych przestrzeniach odbywają się liczne spotkania i wystawy, które gromadzą tłumy widzów, zarówno spośród mieszkańców stolicy Pomorza, jak i przybyłych turystów.

Project title: Restoring the glory to the Royal Way in Gdańsk
- restoration of the Gdańsk Main Town Hall and of the Artus Court
Beneficiary: The Museum of Gdańsk

1,4 MLN EUR
Value of the project

0,7 MLN EUR
Value of EU co-financing

The project aimed at protection and promotion of unique cultural heritage consisting of historical buildings of the Royal Way in Gdańsk, in particular its most distinctive landmarks - the Gdańsk Main Town Hall and the Artus Court. The project consisted of renovation and restoration work carried out on both historical buildings. At the Gdańsk Main Town Hall the interiors were converted into a modern hall for temporary exhibitions equipped with storage and reception areas. Renovation work was also carried out on the Merchants Hall of the Artus Court, along with the restoration of the sets of steps in front of both the Gdańsk Main Town Hall and the Artus Court, as well as the courtyard at the Artus Court. Display cabinets and exposition equipment was also purchased.

Today the restored interiors are a space for holding events such as meetings and exhibitions which draw crowds of visitors, both residents of the capital of Pomorze and tourists.

ADAPTACJA STAREJ APTEKI NA SCENĘ TEATRU WYBRZEŻE W GDAŃSKU

*ADAPTIVE REUSE PROCESS OF THE OLD PHARMACY
INTO THE STAGE OF WYBRZEŻE THEATRE IN GDAŃSK*

Tytuł projektu: Poprawa stanu zabytkowego budynku Starej Apteki z XVII wieku wraz z Przejściem Bramnym i murami obronnymi Głównego Miasta w Gdańsku, poprzez nadanie nowych funkcji kulturalnych
Beneficjent: Teatr Wybrzeże

Celem adaptacji zabytkowego obiektu było harmonijne wkomponowanie nowej funkcji w zabytkową tkankę miasta. Budynek Starej Apteki zaadaptowano na foyer służące zarówno nowej scenie teatru, jak i istniejącej scenie Malarnia. Natomiast w byłym budynku Przejścia Bramnego zlokalizowana została scena wraz z widownią na 136 miejsc oraz dodatkowe pomieszczenia – sala prób, garderoba i taras widokowy.

Projekt obejmował także dostawy sprzętu i wyposażenia, w tym urządzeń technologii teatralnej, sprzętu oświetleniowego, elektroakustycznego, elementów wyposażenia wnętrza i foteli teatralnych. Obiekt jest nowoczesny i komfortowy, w pełni klimatyzowany oraz dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

23,5 MLN PLN
Wartość projektu

11,8 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

5,5 MLN EUR
Value of the project

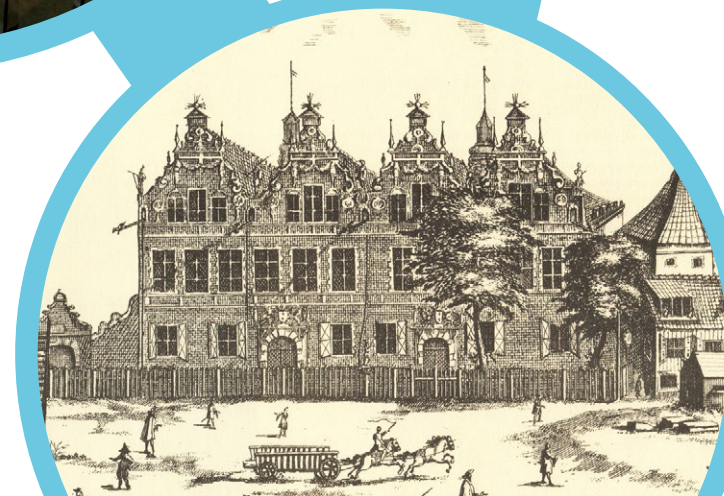
2,8 MLN EUR
Value of EU co-financing

Project title: Improvement of the condition of the 17th historical building of the Old Pharmacy together with the Gateway Passage and the Main Town walls in Gdańsk, by means of giving them new cultural functions
Beneficiary: Wybrzeże Theater

The aim of the adaptive reuse process of the historical building was a harmonious amalgamation of a new role with the historical nature of the Old Town. The building of the Old Pharmacy was adapted into a foyer that is both part of the new stage of the theatre and also the existing Malarnia stage. Whereas in the former building of the Gateway Passage a stage was built with an auditorium seating 136 people, and additional facilities - a rehearsal room, a dressing room and a viewing terrace.

The project also included delivery of appliances and equipment, including theatre technology devices, lighting, electro-acoustics, interior fittings and furnishings and theatre seats. The building is modern and comfortable, fully air-conditioned and adapted to the needs of people with disabilities.

WITKACY W SŁUPSKICH SPICHLERZACH SZTUKI

WITKACY AT THE SŁUPSK GRANARY OF ART

Tytuł projektu: Witkacy w Słupskich Spichlerzach Sztuki - rewitalizacja i adaptacja dwóch XIX-wiecznych zabytkowych spichlerzy i ich otoczenia na cele kulturalne i społeczne. Etap I - Spichlerz Biały
Beneficjent: Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku

Spichlerz Biały, zbudowany w 1814 roku, jest jednym z najcenniejszych zabytków budownictwa przemysłowego w Słupsku. Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, dzięki realizacji projektu unijnego, zaadaptowało zabytkowy obiekt do nowych funkcji kulturalnych.

Większość przestrzeni obiektu poświęcona jest prezentacji największej kolekcji Witkacego, książek oraz archiwaliów dotyczących jego osoby. Dodatkowo przestrzeń budynku wykorzystano do prezentacji zbiorów sztuki współczesnej, a w nich m.in. takie nazwiska jak Boznańska, Mehoffer, Malczewscy, Podkowiński, Stryjeńska, Matejko. Na ostatnim piętrze budynku znajduje się bardzo ważna dla słupszczyzan (i nie tylko) refleksyjna wystawa poświęcona mieszkańcom miasta, powojennym osiedleńcom – „Słupsk – miasto i ludzie”.

Sposób aranżacji budynku oraz jego wnętrza i prezentowane wystawy wzbudzają uznanie zarówno wśród mieszkańców, jak i gości z kraju i z zagranicy.

20,8 MLN PLN
Wartość projektu

9,8 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

Project title: Witkacy at the Słupsk Granary of Art - renovation and adaptation of two 19th century historical grain silos and their surroundings for cultural and social purposes. Stage 1 - White Silo
Beneficiary: Museum of Central Pomerania in Słupsk

The White Silo, built in 1814, is one of the most valuable historical items of industrial architecture in Słupsk. The Museum of Central Pomerania in Słupsk, thanks to the implementation of the EU project, adapted the historical structure to fulfill new cultural roles.

Most of the building's space houses an exhibition of Witkacy's largest collection, books and archival materials that concern him. Additionally the space has been utilized to exhibit the collections of modern art, including such artists as Boznańska, Mehoffer, Malczewscy, Podkowiński, Stryjeńska, Matejko. Situated on the top floor of the building is a thought-provoking exhibition, that is of great significance not only for the Słupsk inhabitants, and which is dedicated to the city residents - its post-war settlers - entitled "Słupsk - city and its people".

The design of the building and of its interior as well as the exhibitions it houses, draw widespread praise from local residents as well as visitors from other parts of the country and abroad.

5 MLN EUR
Value of the project

2,3 MLN EUR
Value of EU co-financing

ROZMOWA Z WIESŁAWEM BYCZKOWSKIM, WICEMARSZAŁKIEM WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO, CZŁONKIEM ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

AN INTERVIEW WITH WIESŁAW BYCZKOWSKI, THE VICE-MARSHALL OF THE POMORSKIE VOIVODESHIP, MEMBER OF THE POMORSKIE VOIVODESHIP MANAGEMENT BOARD

Rozmawiamy dziś o wsparciu ze środków unijnych dla ochrony dziedzictwa kulturowego Pomorza. Czasem słyszy się zarzut, że nie są to najlepiej wydane pieniądze na inwestycje. Czy nie lepiej byłoby przeznaczyć te środki na przykład na remonty dróg?

Jestem głęboko przekonany, że to bardzo dobrze wydane pieniądze. Najlepszym argumentem niech będą konkretne przykłady. Kościół św. Jana w Gdańsku, wspaniały zabytek zniszczony w czasie wojny i właściwie z braku środków do 1995 roku nie odbudowywany. Dziś, dzięki środkom unijnym, wykorzystywany jest jako Centrum św. Jana – miejsce licznych i ważnych wydarzeń artystycznych, z których korzystają zarówno mieszkańcy Pomorza, jak i turyści. Drugi przykład – Hevelianum – centrum nauki dla dzieci i młodzieży utworzone na Górze Gradowej w przestrzeniach dawnych fortyfikacji wojskowych z XIX w. To miejsce dziś tętni życiem i energią młodych ludzi. Naprawdę warto stawiać na takie projekty.

Mówi Pan o dużych inwestycjach w dużych miastach. Jednak część projektów to renowacje małych kościołów w małych miejscowościach. Czy tego typu inwestycje również znajdują uzasadnienie? Oczywiście, jeżeli patrzymy na całość gospodarki województwa wpływ takich projektów jest rzeczywiście niewielki.

Warto jednak spojrzeć na tę kwestię z perspektywy mieszkańców tych małych miejscowości. Kościoły, ale też np. domy podcieniowe, są miejscami, w których często koncentruje się życie społeczne i kulturalne małych miejscowości. Są to dodatkowo miejsca integracji mieszkańców. Z tej perspektywy – także te małe projekty mają swoje duże znaczenie.

W tym roku minęło 15 lat obecności województwa pomorskiego i Polski w Unii Europejskiej. Jakie, Pana zdaniem, są nasze najważniejsze sukcesy w realizacji unijnych inwestycji, jeżeli chodzi o ochronę dziedzictwa kulturowego Pomorza?

Z jednej strony największym sukcesem jest na pewno efektywne wykorzystanie środków unijnych przez władze samorządu. Pomorskie od lat jest w czołówce regionów Polski, które najsprawniej wykorzystują środki unijne. Z drugiej strony - sukcesem jest też fakt, że wsparcie publiczne dociera do każdej gminy województwa pomorskiego, a korzyści z unijnego wsparcia są na Pomorzu odczuwalne także dla mieszkańców najmniejszych miejscowości. To ważne z perspektywy coraz częściej pojawiających się pytań o zasadność integracji europejskiej. Warto pamiętać, że wszyscy korzystamy z obecności naszego regionu w Unii Europejskiej.

Dziękuję za rozmowę.

Today we are talking about the EU funding of initiatives for the preservation of Pomorskie cultural heritage. Sometimes you can hear the accusation that this is not the best way to spend money on investments. Isn't it better to spend it on improving the road infrastructure? I'm deeply convinced that this money is well spent. The best will be to provide some concrete examples. Church of St John in Gdańsk, a magnificent historical monument destroyed during the war and one that hasn't been restored up until 1995 due to lack of resources. Today thanks to EU funds it is used as a Centre of St John - a place of many important artistic events, attended both by Pomorskie residents and tourists. Another example - Hevelianum - a science centre for children and youth created on Gradowa Mountain on the premises of the former 19th century military fortifications. Today this place is a lively hub of activity, bursting with energy. It is really worthwhile to invest in projects of this kind.

You were mentioning big investments in large cities. But many projects involve restorations of small churches in small towns. Can these types of investments also be justified? Of course, in the context of the entire economy of the voivodeship, such projects seem to have a negligible influence. However, one would have to consider this from the perspective of the residents of these small towns. Church-

es, but also for instance arcaded buildings, are places where social and cultural life of small towns is centred. This is where the residents can find a sense of community. So if seen from this perspective - these smaller projects are of their own great significance.

This year we celebrated the 15th anniversary of the Pomorskie Voivodeship's and Poland's presence in the European Union. Which, in your opinion are our most important achievements in terms of implementation of EU investments, when it comes to the protection of Pomorskie cultural heritage? On the one hand, the biggest success is certainly the effective utilization of EU resources by the regional authorities. For years Pomorskie has been one of the leading regions in Poland, which are most effective at EU funds utilization. On the other hand - it is also a success that public support can be channelled to every municipality of the Pomorskie Voivodeship, and that the benefits from the EU support can be experienced by residents of the smallest localities. This is important, especially in the context of the questions which surface with increasing frequency and which query the validity of European integration. It is important to bear in mind, that we are all benefiting from the presence of our region in the European Union.

Thank you for your time.

KULTURALNIE U ŚWIĘTEGO JANA

CULTURE AT ST JOHN'S

2,2 MLN EUR
Value of the project

1,1 MLN EUR
Value of EU co-financing

Tytuł projektu: Rewaloryzacja i adaptacja kościoła św. Jana w Gdańsku na Centrum św. Jana – etap II
Beneficjent: Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku

Od 1995 roku Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku realizuje prace konserwatorskie, remontowe i adaptacyjne kościoła św. Jana w Gdańsku, który pełni obecnie funkcję profesjonalnego centrum kultury o nazwie Centrum św. Jana. Budynek przez blisko 50 lat po wojnie, mimo ogromnych zniszczeń, nie był poddawany żadnym kompleksowym działaniom konserwatorskim. Zasadnicze działania związane z odbudową kościoła, konserwacją jego cennego dziedzictwa kulturowego i adaptacją na profesjonalne Centrum Kultury zrealizowane zostały dzięki środkom unijnym w latach 2009-2012.

9,3 MLN PLN
Wartość projektu

4,8 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

W ramach obecnie realizowanego projektu wykonano konserwację elewacji wschodniej obiektu, wyremontowano kamienny bruk oraz zrealizowano prace konserwatorskie historycznego wyposażenia kościoła, m.in.: **kamiennego ołtarza głównego** – najcenniejszego zabytku znajdującego się w kościele, wzniesionego przez Abrahama van den Blocke w latach 1599-1612; **empory południowej** – wykonanej w latach 1622-1666, bogato zdobionej rzeźbami, obrazami i dekoracją snycerską; **organów bocznych** – prospektu organowego autorstwa Johanna Heinricha Meissnera wykonanego w latach 1760-1761; **Łoży Cechu Żeglarszy** i **kamiennego epitafium Johanna Storch**.

Zwieńczeniem i podsumowaniem prac będzie digitalizacja obiektu wraz z jego naukowym opracowaniem oraz utworzenie kompleksowego systemu informacji turystycznej w formie aplikacji mobilnej.

Since 1995 the Baltic Sea Cultural Centre in Gdańsk has been involved in the restoration, renovation and adaptive reuse process at the Church of St John in Gdańsk, which now serves as a cultural centre called St John's Centre. The building, for nearly 50 years following the war, hadn't undergone any major renovation attempts, despite having suffered extensive damage. The basic work of church restoration, aiming at the preservation of its invaluable cultural heritage and its conversion to a professional Cultural Centre was accomplished thanks to the EU funding in the period 2009-2012.

As part of the project that is being implemented at present, the work on the east-facing facades was carried out, the cobblestone paving was reconditioned as well as the restoration of the historical interior of the church was accomplished, including: **the stone main altar-piece** - that is the most valuable artefact present in the church - the work of Abraham van den Blocke in the period 1599-1612; **the south matroneum** - built in 1622-1666; richly decorated with sculptures, paintings and wood carvings; **the side organ** - constructed in 1760-1761 by Johann Heinrich Meissner; **Chapel of the Sailors' Guild** and **the stone epitaph of Johann Storch**.

The culmination and the final wrap-up of the work will be the process of digitalization of the building together with the publication of scientific research, as well as the development of a comprehensive system of tourist information in the form of a mobile application.

Project title: Adaptive reuse process and conversion of the former Church of St John in Gdańsk to St John's Centre - phase 2
Beneficiary: The Baltic Sea Cultural Centre in Gdańsk

HEVELIANUM – UCZY I BAWI

HEVELIANUM - EDUCATION AND ENTERTAINMENT

10,1 MLN PLN
Wartość projektu

4,9 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

2,4 MLN EUR
Value of the project

1,1 MLN EUR
Value of EU co-financing

Na Górze Gradowej w Gdańsku rozlokowanych jest kilkadziesiąt XIX-wiecznych murowanych obiektów – schronów, kaponier, składnic amunicji, koszar – niegdyś służących obronności miasta, a dziś kryjących kompleks nowoczesnego centrum nauki Hevelianum.

Wozownia Artyleryjska to czterokondygnacyjny budynek wzniesiony w latach 70. XIX wieku na potrzeby pruskiego wojska, a dziś należący do kompleksu Hevelianum. Dzięki realizacji projektu unijnego rewaloryzacji poddano fasadę budynku, dokonano generalnego remontu wnętrza, odtworzono cztery pary wrót na parterze oraz jedną parę na pierwszym piętrze, odtworzono mostek łączący kondygnację pierwszego piętra z pochylnią prowadzącą na Wysockie Czoło Kurkowe. Zastosowano przy tym nowe technologie, np. odnawialne źródła energii: pompy ciepła, panele fotowoltaiczne oraz systemy wentylacji z odzyskiem ciepła.

Dziś nowoczesny i ekologiczny budynek mieści restaurację oraz sale konferencyjne i wystawowe. Przestrzeń służy Hevelianum oraz jest wynajmowana, otwarta dla firm, organizacji i osób prywatnych, które realizują tu konferencje, warsztaty, szkolenia czy wydarzenia kulturalne.

Tytuł projektu: Rewaloryzacja i adaptacja Wozowni Artyleryjskiej wraz z otoczeniem, na potrzeby Hevelianum w Gdańsku
Beneficjent: Gmina Miasta Gdańska

Scattered on the hills of Góra Gradowa in Gdańsk are several dozen 19th century masonry structures, once serving as part of the city's fortifications - shelters, caponiers, ammunition depots, army barracks - which today give shelter to a modern science centre called Hevelianum.

The Artillery Coach House is a four-storey building, erected in the 70s of the 19th century for the Prussian army, and today forming part of the Hevelianum complex. Thanks to the implementation of the EU project, adaptive reuse work was done on the building's facade, followed by a complete overhaul to the interior of the building; four double entrance gates were re-constructed on the ground floor and one double gate on the first floor, and a bridge linking the level of the first floor with the ramp leading to the Wysockie Czoło Kurkowe (the archers' bastion) was re-constructed. Modern technologies were applied, for example renewable energy sources: installing heat pumps, photovoltaic panels and ventilation systems that utilize heat recovery.

Today the modern and ecologically sound building houses a restaurant as well as conference and exhibition halls. The space is utilized by the Hevelianum as well as being available for hire to companies, organizations and private individuals, who wish to use it as a venue for conferences, workshops, training courses and cultural events.

Project title: Adaptive reuse process and conversion of the Artillery Coach House and its surroundings to the needs of the Hevelianum Centre in Gdańsk
Beneficiary: Municipality of the City of Gdańsk

GNIEW - MIASTO Z CHARAKTEREM

GNIEW - CITY WITH CHARACTER

Celem projektu było przywrócenie śródmieściu Gniewu charakteru z przełomu XIX i XX wieku, co przyczyniło się do zwiększenia atrakcyjności i podkreślenia walorów kulturowych przestrzeni publicznej w ramach zabytkowego układu urbanistycznego miasta.

Projekt obejmował wykonanie prac budowlano-montażowych polegających na przebudowie nawierzchni ulic i placów w obrębie Starego Miasta w Gniewie oraz montażu małej architektury, zagospodarowaniu terenu fosy zamkowej i terenu zielonego za murami obronnymi (planty gniewskie).

The objective of the project was restoring the turn of 19th and 20th century character to the city centre in Gniew, thus enhancing the attractive cultural aspects of the public spaces in terms of the urban design of the city.

The project included carrying out construction and assembling work, that consisted of alterations to road surface and the squares within the Old Town of Gniew as well as assembly of street furniture, development of the former castle moat area and of the green belt beyond the historic city walls (Gniew Planty).

Tytuł projektu: Gniew - miasto z charakterem
Beneficjent: Gmina Gniew

7,8 MLN PLN
Wartość projektu

4,1 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

Project title: Gniew - city with character
Beneficiary: Gniew Municipality

1,8 MLN EUR
Value of the project

1 MLN EUR
Value of EU co-financing

RENOWACJA ZABYTKOWEGO ZESPOŁU WILLOWO-PARKOWEGO W SOPOCIE

THE RESTORATION OF A HISTORICAL URBAN VILLAS-IN-A-PARK COMPLEX IN SOPOT

Tytuł projektu: Adaptacja zabytkowego zespołu willowo - parkowego przy ul. Jakuba Goyki 1-3 oraz części Parku Północnego w Sopocie na potrzeby ArtInkubatora i biblioteki publicznej
Beneficjent: Gmina Miasta Sopotu

W zabytkowym zespole willowo-parkowym przy ul. Jakuba Goyki w Sopocie powstanie Artinkubator. Będzie to przestrzeń łącząca sale wystawiennicze, konferencyjne, pracownie udostępniane artystom, punkt widokowy i restaurację. Projektowana jest także nowoczesna biblioteka, adresowana głównie do rodzin z dziećmi.

W odrestaurowanej przestrzeni parkowej, otaczającej dwa zabytkowe budynki, będzie miejsce na plenerowe działania artystyczne, imprezy biblioteki oraz inne wydarzenia dla mieszkańców Sopotu. Tereny zielone zostaną przystosowane do pełnienia funkcji galerii plenerowej. Wprowadzenie do zrewitalizowanych obiektów nowych funkcji (Artinkubatora i biblioteki publicznej) umożliwi przepływ idei między artystami, odbiorcami sztuki (turyści, mieszkańcy) i przedstawicielami zawodów kreatywnych oraz pozwoli na inkubowanie nowych projektów artystycznych i kulturalnych.

Project title: Conversion and refurbishment of a historical urban villas-in-a-park complex located at 1-3 Jakuba Goyki Street and part of the Northern Park (Park Północny) in Sopot to meet the requirements of ArtInkubator and a public library.
Beneficiary: Municipality of Sopot

The premises of the historical urban villas-in-a-park complex located at Jakuba Goyki Street in Sopot will be converted to ArtInkubator. It will be a space combining exhibition halls, conference rooms, studios made available to artists, a scenic viewpoint and a restaurant. The project also includes a modern library, directed primarily at families with children.

In the restored park space surrounding two historical buildings, there will be room for outdoor art events, library events as well as other events organized for the Sopot residents. The green belt areas will be adapted to serve as an outdoor gallery. The adoption of new roles (ArtInkubator and a public library) by the refurbished premises, will facilitate a flow of ideas between artists, the art audiences (tourists, residents) and representatives of the creative arts professions as well as allow for hothousing of new art and cultural projects.

19 MLN PLN
Wartość projektu

9,3 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

4,5 MLN EUR
Value of the project

2,2 MLN EUR
Value of EU co-financing

NOWY BLASK GWIAZDY MORZA

THE NEW TWINKLING OF THE STAR OF THE SEA

2,7 MLN EUR
Value of the project

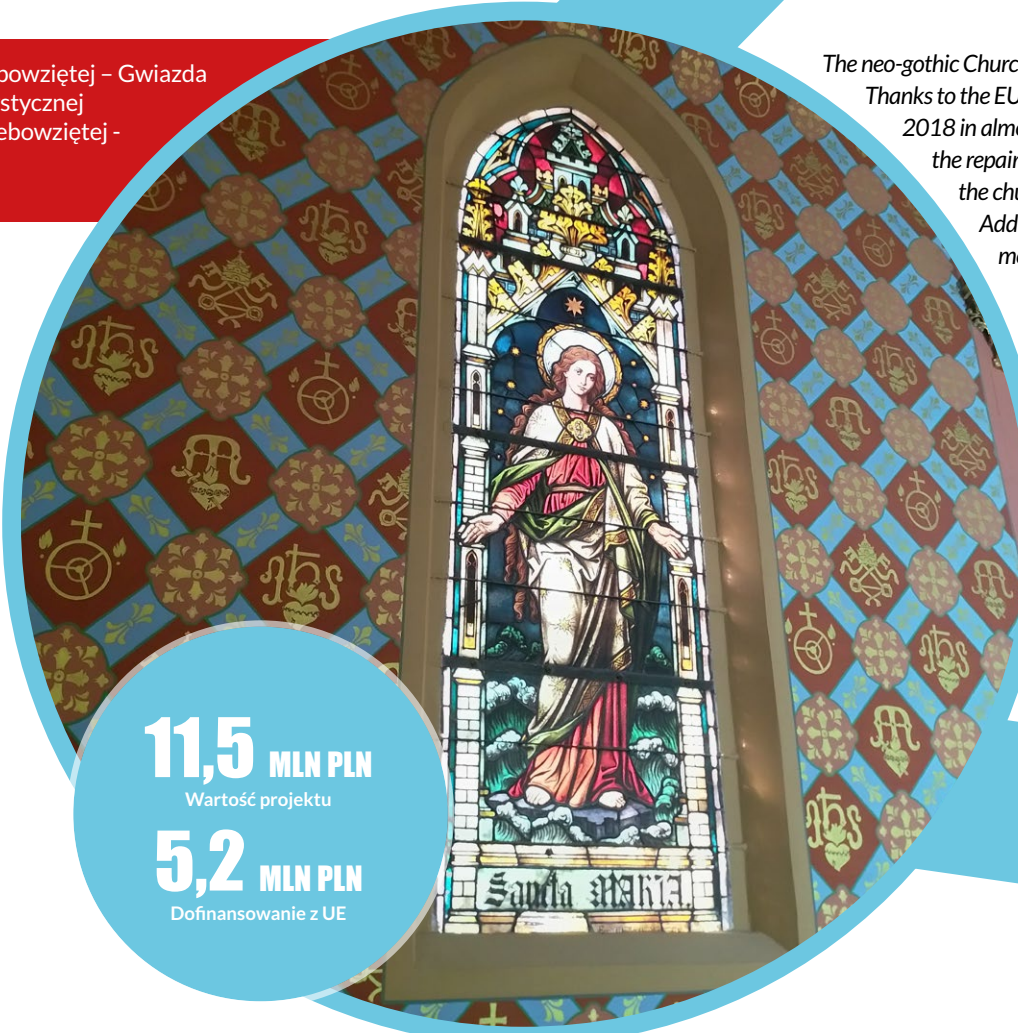
1,2 MLN EUR
Value of EU co-financing

Tytuł projektu: Restauracja Kościoła pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej – Gwiazda Morza w Sopocie, w celu zwiększenia jego dostępności i atrakcyjności turystycznej
Beneficjent: Parafia rzymskokatolicka pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej - Gwiazda Morza w Sopocie

Neogotycki Kościół Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej - Gwiazda Morza w Sopocie wybudowano w 1902 r. Dzięki środkom unijnym gruntowne prace remontowe i konserwatorskie realizowane są od października 2018 roku na terenie niemal całego budynku kościoła oraz jego otoczenia. Oprócz naprawy wieży, dachu, posadzek, elewacji oraz wewnętrznych ścian świątyni, również kościelne wyposażenie, w tym ołtarze, przejdą prace konserwatorskie. Dodatkowo wykonana zostanie izolacja termiczna obiektu, wymienione zostaną instalacje.

Świątynia jest silnie związana z historią mieszkającej w Sopocie przed II wojną światową Polonii. Wokół Gwiazdy Morza koncentrowało się życie Polaków, którzy wtedy stanowili mniejszość wobec niemieckich protestantów. Przy świątyni działało m.in. siedem katolickich towarzystw kulturalnych, oświatowych, a posługę kapłańską pełniło tu dwóch księży głoszących kazania w języku polskim. W liczącej ponad 110 lat świątyni zachowało się kościelne archiwum, w którym znajdują się dokumenty i pamiątki związane z sopocką Polonią, w tym kilka sztandarów polonijnych organizacji. Najciekawsze eksponaty z kościelnego archiwum będą prezentowane w Izbie Polonii Sopockiej, która w ramach projektu urządzona zostanie w kościelnej wieży.

11,5 MLN PLN
Wartość projektu

5,2 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

The neo-gothic Church of our Lady Assumed into Heaven - Star of the Sea in Sopot, was built in 1902. Thanks to the EU funds, thorough renovation and conservation work commenced in October 2018 in almost the entire area of the church building and its surroundings. Apart from the repairs to the church tower, roof, floors, facades and the interior walls of the church; the church furnishings and equipment, including the altars, will undergo conservation. Additionally, a thermal insulation of the building will be carried out, and a replacement of installations.

The church is closely linked to the history of the Polish diaspora, which resided in Sopot prior to WW2. The Star of the Sea church was a gathering point for Poles, who in that period constituted a minority among the German Protestants. The church was home to seven catholic cultural and educational associations, and there were two priests who conducted mass in Polish. The church which is more than 110 years old, has an archives with documents and memorabilia linked to the Sopot Polish diaspora, including several banners of Polish diaspora organizations. The most interesting exhibits from the church archives will be on display at the Chamber of the Polish Diaspora in Sopot, which will be established in the church tower as part of the project.

Project title: Restoration of the Church of our Lady Assumed into Heaven - Star of the Sea in Sopot, with the aim of increasing its accessibility and tourist value
Beneficiary: Roman-Catholic Parish of our Lady Assumed into Heaven - Star of the Sea in Sopot

OCALEĆ DZIEDZICTWO ŻUŁAW

PRESERVING THE HERITAGE OF ŻUŁAWY

Tytuł projektu: Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa Żuław poprzez wykonanie robót budowlanych, remontowych i konserwatorskich w obiektach zabytkowych i obiektach położonych na terenach objętych ochroną konserwatorską w gminach żuławskich oraz stworzenie spójnej oferty turystycznej promującej tożsamość Żuław
Beneficjent: Gmina Cedry Wielkie

Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej Pomorza poprzez wykonanie prac remontowo-konserwatorskich w zabytkowych obiektach na terenie Żuław, w gminach: Cedry Wielkie, Nowy Dwór Gdański i Nowy Staw. Stworzona zostanie również oferta turystyczna związana z zabezpieczonymi zabytkami.

W ramach projektu wykonane zostaną m.in. następujące prace: **w Gminie Cedry Wielkie** – renowacja zabytkowego domu podcieniowego w Miłocinie; remonty lub renowacje wybranych elementów budynków kościołów: pw. św. Aniołów Stróżów w Cedrach Wielkich, pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Kiezmarku, pw. św. Piotra i Pawła w Trutnowach, pw. św. Jana Chrzciciela w Giemlicach. **W Gminie Nowy Dwór Gdański:** prace konserwatorskie ław z kościoła pw. św. Elżbiety Węgierskiej (Sanktuarium Matki Boskiej Szkaplerznej w Lubieszewie); reaktywacja mostu zwodzonego na rzece Tudze; rewitalizacja terenu wokół zabytkowej śluzy w Marzęcinie; przeprowadzenie prac remontowych na terenie cmentarzy mennonickich. **W Gminie Nowy Staw:** przebudowa rynku w Nowym Stawie; remonty dachów na budynkach kościołów pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Myszewie oraz św. Wojciecha w Świerkach.

15,1 MLN PLN
Wartość projektu

7,8 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

3,5 MLN EUR

Value of the project

1,8 MLN EUR

Value of EU co-financing

Project title: The preservation of the multi-cultural heritage of Żuław by carrying out construction, renovation and restoration work on the historical structures as well as other buildings in the Żuław municipalities, located in areas protected as cultural heritage sites, as well as through the development of a comprehensive tourist package promoting the Żuław identity
Beneficiary: Municipality Cedry Wielkie

The project aims at attracting more visitors to the Pomorskie region by means of carrying out renovation and restoration work in the historical buildings in the Żuław area, including the following municipalities: Cedry Wielkie, Nowy Dwór Gdański and Nowy Staw. This also involves creating a tourist package linked to the preserved cultural heritage sites.

As part of the project the following work will be carried out: **in the Cedry Wielkie Municipality** - restoration of a historical arcaded house in Miłocin; renovation or restoration of selected parts of church buildings: church of the Holy Guardian Angels in Cedry Wielkie, church of Our Lady of Częstochowa in Kiezmark, church of St Peter and Paul in Trutnowy; church of John the Baptist in Giemlice. **In the Nowy Dwór Gdański Municipality:** restoration work carried out on the benches from the church of St Elisabeth of Hungary (Shrine of Our Lady of the Scapular in Lubieszewo); the re-activation of the drawbridge across the Tuga River; re-vitalization of the area surrounding the historical lock at Marzęcin; renovations carried out on the premises of the Mennonite cemeteries. **In the Nowy Staw Municipality:** reconstruction of the town's market square in Nowy Staw; roof renovations at the church of the Elevation of The Holy Cross in Myszewo and the church of St Wojciech in Świerki.

RENOWACJA ZABYTKOWEGO MOSTU I ILUMINACJA ZAMKU W BYTOWIE

RESTORATION OF A HISTORICAL BRIDGE AND FLOODLIGHTS INSTALLATION AT THE CASTLE IN BYTÓW

Tytuł projektu: Renowacja zabytkowego mostu na rzece Boruji oraz iluminacja średniowiecznego zamku wraz z zagospodarowaniem historycznego otoczenia w miejscowości Bytów
Beneficjent: Gmina Bytów

Za sprawą wykonanej w ramach projektu iluminacji świetlnej Zamek w Bytowie wyszedł z cienia. Światło pada na wszystkie ściany zewnętrzne oraz mur na dziedzińcu. W Zamku swoją siedzibę ma Punkt Informacji Turystycznej w Bytowie, Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie, restauracja i hotel oraz Biblioteka Miejska.

Długo wyczekiwaną inwestycją była renowacja zabytkowego kolejowego mostu nad rzeką Borują w Bytowie, którego ceglano-kamienna konstrukcja jest perełką architektoniczną rodem z XIX w. Na filarach mostu widnieją herby Prus, Pomorza, Bytowa oraz niemieckich kolei.

Zwieńczeniem projektu było zagospodarowanie przestrzeni zespołu parkowo-cmentarnego przy cerkwi Św. Jerzego w Bytowie. Nowo powstałe miejsce kultu to lapidarium na cmentarzu poewangelickim przy ul. Kardynała Józefa Słipyja w Bytowie. Upamiętnia ono cmentarze, które znajdowały się w granicach miasta na przestrzeni wieków, na których chowano zmarłych mieszkańców Bytowa.

6 MLN PLN
Wartość projektu

3 MLN PLN
Dofinansowanie z UE

1,4 MLN EUR
Value of the project

0,7 MLN EUR
Value of EU co-financing

Project title: Restoration of a historical bridge on the River Boruja and floodlights installation at a Gothic castle, together with development of the historical surroundings in Bytów
Beneficiary: Bytów Municipality

Thanks to the installation of floodlights which was part of the project, the Castle at Bytów emerged out of the shadows. The light illuminates all of the external walls as well as the wall in the courtyard. The Castle houses the Tourist Information Centre in Bytów, the West Kashubian Museum in Bytów, a restaurant, a hotel as well as a Town Library.

A long awaited investment was the renovation of the historical railway bridge on the River Boruja in Bytów, whose stone and brick construction is considered a pearl of 19th century architecture. On the bridge abutments can be seen coats of arms of Prussia, Pomorskie, Bytów and the emblem of the German railways.

The final touch of the project was the spatial development of the park- and cemetery complex at the Russian Orthodox church of St George in Bytów. A newly created place of worship is the Lapidarium at the former Protestant Evangelical Cemetery in Kardynała Józefa Słipyja Street in Bytów, which commemorates the old cemeteries, that used to be situated within city limits over the centuries, where Bytów's residents buried their dead.

Więcej informacji o RPO WP 2014-2020 na stronie: www.rpo.pomorskie.eu

For more information on ROP PV 2014-2020 go to www.rpo.pomorskie.eu

Egzemplarz bezpłatny

A free copy

Redaktor prowadzący: Marcin Twardokus

Managing Editor: Marcin Twardokus

Autorzy zdjęć: / *Authors of photos:* s. 1 – Piotr Deska; s. 3 – mat. prasowe UMWP; s. 4 – Rafał Baranowski; s.5 – od lewej: UM Gdańsk, archiwum MPŚ w Słupsku, Dawid Linkowski; s.7 – od lewej: UG Bytów, Dariusz Kula, Piotr Deska; s. 8-9 – Dariusz Kula, s. 10-11 – mat. prom. Teatru Wybrzeże; s. 12-13 – archiwum MPŚ w Słupsku; s. 15 – mat. prasowe UMWP; s. 16-17 – Iwona Berent; s. 18-19 – UM Gdańsk; s. 20 – UG Gniew; s. 21 – Roman Jocher; s. 22-23 – Piotr Deska; s. 24-25 – UG Cedry Wielkie; s.26-27 – UG Bytów.

Projekt graficzny: Agencja reklamowa Artbeat

Graphic design: Artbeat advertising agency

Wydawca: / *Publisher:*

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Office of the Marshal of Pomorskie Voivodeship

Departament Programów Regionalnych

Department of Regional Programmes

tel.: 58 32 68 784

fax: 58 32 68 134

dpr@pomorskie.eu

**Rzeczpospolita
Polska**

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO**

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

